

Анелия ИВАНОВА – председател на Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“, пред сн. „Гора“

Винаги ще браним правата на стожерите на българската гора

Родена е на 21 май 1968 година. През 1992 г. завършва УНСС, след което работи в банковата сфера. През 1998 г. е назначена за главен счетоводител в ГС/ДЛ – Боровец. От 2004 г. е председател на НФ „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“. Член е на ИК на Европейската организация на работещите в земеделието, храните, туризма и горите (EFFAT), на Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество „Земеделие и гори“ към министъра на земеделието, на Експертния съвет на Националната агенция за професионално образование и обучение.

– Г-жо Иванова, НФ „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“ е с утвърдени позиции в сектор „Гори“ и винаги насочва вниманието си към най-важните проблеми на работещите в този важен сектор.

– Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“ е национално представителна организация на служителите и работниците в системата на Изпълнителната агенция по горите и държавните горски предприятия. Като представители на служителите и работниците имаме много добър социален диалог с ръководствата и на Изпълнителната агенция по горите, и на държавните предприятия. На всеки две години подписваме браншови колективни трудови договори, в които договаряме редица социални придобивки за нашите членове. За съжаление, по отношение на Изпълнителната агенция попадаме в ограниченията на бюджетното финансиране и сме принудени да се съобразяваме с одобрения от Народното събрание бюджет, който всяка година е недофинансиран. Тази порочна практика започна още с началото на проведената реформа в системата на горите с новия Закон за горите, приет през 2011 година. Като второстепенен

разпоредител с бюджет ИАГ изцяло зависи от първостепенния разпоредител – Министерството на земеделието, относно управлението на бюджетните средства по политиката в областта на съхраняването и увеличаването на горите.

– През тази година поставихте конкретни параметри относно бюджета на Изпълнителната агенция по горите и предприехте решителни действия за изпълнението им. Кажете на читателите ни какви по-точно бяха те?

– За 2022 г. Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“, както всяка година по време на бюджетната процедура, подкрепи искането на ИАГ за бюджетните разходи. Подновихме това искане и през юни по време на процедурата за актуализацията на бюджета за 2022 г., а то беше за бюджет в размер на 42 058 600 лв., включително и за ръст на работните заплати с 20 %.

В подкрепа на това искане проведохме протестна акция на 29 юни по време на приемането на актуализацията на Бюджет 2022 пред Народното събрание, в която взеха

участие служители на ИАГ, за което им благодаря. Проявената гражданска позиция и справедливите синдикални искания от протестиращите служители от системата на Агенцията показаха на обществеността и на народните представители, че работещите в тази администрация са достойни хора и професионалисти, които изпълняват съвестно своите задължения, но държавата е длъжник относно техните заплати и здравословни условия на труд.

– Както знаем, това искане не беше подкрепено в Народното събрание, но що се отнася до средствата за работни заплати на служителите в системата на ИАГ постигнахте успех.

– За съжаление, по време на гласуването в НС предложението не беше прието. В наше лице обаче като представители на работещите в ИАГ лобирането продължи и след множество разговори на ниво заместник-министър на земеделието Иван Христанов постигнахме увеличаване на средствата за работни заплати в бюджета на ИАГ за тази година, което ще позволи нарастването на възнагражденията, като основната цел ще

бъде намаляване на големите разлики, които са се получили с времето между работните заплати на служителите, изпълняващи една и съща дейност. Това увеличаване ще стане на основание на Постановление № 180 от 19 юли 2022 г. на МС през август с дата юли (бел. ред. – понастоящем е факт).

– А по отношение на държавните горски предприятия?

– Ръстът на доходите в държавните предприятия става на основание на договореното в браншов колективен трудов договор, като към юли той е изпълнен и от шестте предприятия. Определено в държавните горски предприятия ръстът на заплатите и подобряването на условията на труд стават значително по-лесно, защото изцяло зависят от постигнатите икономически резултати. В същото време, след повече от десет години на действие на Закона за горите от 2011 г., можем убедено да кажем, че се налага ревизия на ползите от неговото прилагане за устойчивото управление и стопанисване на горите, както и относно нивото на професионална квалификация на работещите в системата на горите.

– Бихте ли посочили какви са предложенията на Федерацията за промени в Закона за горите и други нормативни актове?

– Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“ съвместно с наши членове от 2020 г. беше инициатор за събиране на подписи за няколко основни искания на гилдията, прилагаща Закон за горите от 2011 година. Те са няколко.

Предлагаме промяна в Закона за горите, отнасяща се до статута на служителите по опазване на горските територии, като те да имат правомощия като длъжностно лице, аналогични на тези на служителите на МВР или на жандармерията. Предложихме конкретни текстове за промяна и допълнение на нормативната уредба, но те все още не са приети.

Сред предложенията е допълнение на разпоредбите на Закона за горите – въвеждане на системата за видеонаблюдение и сигнално-охранителни известителни системи.

Продължаваме да работим в посока професията да бъде допълнена – като

нова т. 45, ал. 2, в Наредбата за категоризация на труда при пенсиониране. Това искане е продиктувано от условията на труд на заетите в горското стопанство, които са неблагоприятни. Докато при други дейности има възможност да се предприемат мерки за смекчаване на натоварването на организма при тежки климатични условия, то в системата на горите това е невъзможно. В сняг, студ, жега или дъжд горските стражари и инспекторите са навън. В допълнение те са изложени на физически посегателства, а носят и дисциплинарна отговорност за събития, които са извън техните преки действия.

Като представители на работещите в системата на горите наблюдаваме порочни практики на уволнения и назначения под политически натиск, а това уронва допълнително престижа на професията. Настояваме за въвеждане на реално конкурсно и състезателно начало и до съответните длъжности и постове да достигат и бъдат назначавани най-добре подготвените професионалисти.

Изключително сериозна е темата с професионалната подготовка и обучения на горските работници и служители и смятаме, че е необходимо да се направят програми, които да се изпълняват регулярно.

Тези основни искания са актуални и днес и ние ги отправяме към всички управляващи без оглед на партийната им принадлежност.

– Каква е позицията на НФ „Земеделие и горско стопанство“ за самостоятелно горско ведомство?

– Приветстваме политическото решение на управлявалата през последните месеци четворна коалиция за реформа в горският сектор, като нашата категорична позиция е единно горско ведомство.

Историята на горската служба в България доказва, че най-ефективно за българската гора и работещите в системата е единно ведомство. То трябва да обединява планирането, реализацията и контрола на единен, комплексен и многофункционален лесо-съвдски подход, който има за цел реализиране на управлението и стопанисването на горските територии за изпълнение на техните основни социални и екологични функции.

Обединяването на всички горски структури под ръководството на отделна централизирана администрация на пряко подчинение на Министерския съвет – Държавна агенция по горите, включваща Изпълнителната агенция по горите, държавните горски предприятия и „Агрореспект“, е необходимо за подобряване на устойчивото управление на горските ресурси и очакванията на обществото за запазване на екологичната и социалната роля и функции на горите. Основен аргумент представлява и високата важност на горите за Европейския съюз, подчертана в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. и Стратегията на ЕС за горите до 2030 г. – неразделна част от Европейския зелен пакт. Трябва да се обърне особено внимание върху състоянието на българските гори като основен фактор за постигане на климатичен неутралитет на страната и на ЕС.

– Известен факт, за съжаление, е накърняването на престижа на лесо-съвдската професия и подценяването на труда на горските служители. Каква е ролята на националната синдикална организация този процес да не продължава?

– Ще го кажа директно – авторитетът им в днешно време е смазан. Над 45 000 са заетите в сектора, които се грижат за зеленото богатство на България. Горските стражари и ловните надзиратели, горските инспектори и всички служители на терен всеки ден 24 часа, 365 дни в годината полагат неимоверни усилия да опазят от системни нарушители поверените им горски територии. Те носят дисциплинарна отговорност за извършените нарушения. На тези професионалисти са вменени множество задължения, но правомощията им по сега действащия Закон за горите са твърде ограничени. Те са с вързани ръце, безпомощни срещу браконие-ра – системен нарушител на закона. Неразкриването на многобройните посегателства върху горите доведе до внушения, че самите горски работници и служители са тези, които престъпват закона. Казвам – това е недопустимо! Не можем да мълчим, когато текат процеси за обезличаване на професията на лесо-съвдите. Горите

и лесовъдите са част от една система. Никой не разрушава системата, от която зависи.

Ниската събираемост на сумите по влезли в сила наказателни постановления изгражда чувство за безнаказаност у нарушителите и ги кара да стават все по-нагли и агресивни към действията на служителите по контрола и опазването на горските територии. Това компрометира основната функция на наказанието – да повлияе превъзпитавашо и превантивно върху поведението на нарушителя и на другите членове на обществото.

Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“ като национално представителна организация на работещите в горския сектор и аз като неин председател полагаме всички усилия чрез реалния социален диалог с управляващите и ръководствата от системата на ИАГ и държавните горски предприятия да бъдат създадени условия чрез законодателни инициативи и колективното трудово договаряне за повишаване на доходите на работещите в системата, отговарящи на високите изисквания към тях от обществото, както и подобряване на условията на труд, за да могат да работят в здравословна и безопасна работна среда.

– Оптимист ли сте, че работещите в горския сектор могат да постигнат желаните промени в своята дейност, имайки предвид, че огромно мнозинство от тях обичат професията си?

– Сигурна съм, че всички заедно – и работодателите, и ние, представителите на служителите и работниците, заедно ще преодоляваме всички трудности, обединени от ясната ни цел – достойни работни заплати и здравословни и безопасни условия на труд на работещите в горите, които се грижат за все по-доброто стопанисване и управление на нашето национално богатство – Българската гора! Благодаря на всички работещи в системата на горите за професионализма и отдадеността в работата им! Бъдете здрави и от сърце ви пожелавам много професионални успехи!

Светлана БЪНЗАРОВА

26.07.2022 г.

Инж. Кирил Пензов – заместник-директор на ДГС – Кресна, обяснява какви мерки за възстановяване на засегнатите от пожара територии са предприети досега

Климатичните промени и свързаните с тях природни нарушения са едно от най-съществените предизвикателства за горите и големият въпрос е как те ще се справят с прогнозираните по-високи температури и летни суши през следващия век. Един от районите у нас, в който се очакват най-сериозни промени, е Югозападна България, където според климатичните модели е много вероятен средиземноморски тип климат със значително повишаване на температурите.

През юли WWF – България, проведе два семинара на тема „Природни нарушения в горите“, в които взеха участие представители на горските институции в страната. С оглед на пожароопасния сезон със специален акцент бяха горските пожари – причините за увеличаване на тяхната честота, добри практики за справяне с последствията от тях, както и използването на ГИС системи за прогнозиране на вероятността от възникване на пожари и тяхното потенциално разпространение.

Първият семинар се проведе на територията на ЮЗДП – Благоевград, като в него взеха участие представители на 13 горски стопанства и на РДГ – Благоевград. Домакин на срещата беше Държавното горско стопанство в Кресна, на чиято територията през 2017 г. горя един от най-големите горски пожари, който засегна огромни площи от борови култури, но и гори от космат дъб, много рядък вид дървовидна хвойна и други съпътстващи видове. Служителите от стопанствата заедно с представители на Лесотехническият университет, WWF – България, и ЮЗДП – Благоевград, посетиха опожарените преди 5 години места, където гората вече се възстановява.

Участниците бяха запознати със спецификите на района, проблемите, които се срещат там, и с раз-

личните подходи за възстановяване на опожарените местообитания, които са предприели служителите на ДГС – Кресна. Лесовъдите са си свършили работата – засегнатите места са залесени с различни дървесни видове – бял и черен бор, дървовидна хвойна и дъбове. По-голямото видово разнообразие ще помогне да се установи кои от тях ще бъдат по-устойчиви в условията на променящия се климат.

Очакват се по-интензивни и по-чести екстремни климатични прояви

И на двата семинара беше обърнато внимание на все по-ясно изразяващите се последствия от климатичните промени. Разгледани бяха прогнозите за промяна на честотата на сушите и очакваното повишаване на температурите, чиято комбинация увеличава заплахата за дървесните растения, а следо-

Природните нарушения в горите

вателно и за горските екосистеми.

Според доц. д-р Момчил Панайотов – преподавател в ЛТУ, „... могат да се очакват силни бури с поройни извалявания, горещи вълни, суши“. Те имат способността да доведат до много по-сериозни последици от „бавните промени“ на климата, към които екосистемите все пак имат адаптация. Напоследък ставате свидетели на явления, които класифицираме като „необичайни“ по отношение на тяхната интензивност и период, през който се случват. Такива са например чести и интензивни „горещи вълни“, повтарящи се дълги периоди без валежи (суши) през лятото, силни бури, обледенявания през зимата и други.

Всичко това наложи през последните години драстично да се увеличат „принудителните санитарни сечи“ за справяне със значителните повреди от снеговали и снеголоми, ледоломи, ветровали, нападения от насекоми, гъбни вредители.

Като възможни решения за справяне с последствията от природните нарушения се открояват тези, които подпомагат разнообразяването на структурата на горите като вид, възраст и генетично. Важно е да се опазват и старите гори, участъци и отделни дървета, които са ценни за запазване на устойчивостта на местобитанията и биоразнообразието.

Трябва да има готовност за преодоляване на критични ситуации

Тук се включва подобряването на системите за откриване на проблеми, за което важна роля играят пожарните кули, информационните системи, анализът на данните, но и оборудването и обучението за реакция. По време на семинарите бяха представени съвременни начини за моделиране на вероятността от възникване на пожари за конкретни райони. С помощта на ГИС системите, сателитни, метеорологични и други данни се правят карти на най-рисковите райони, като дори може да се прогнозира и вероятната посока и площ на разпростране-

ние на пожарите. С помощта на тези моделиращи системи се оценяват и потенциалните щети, които могат да бъдат нанесени на хората, на културни и природни ценности. Трябва да се работи активно и за подпомагане на популацията на тези видове, за които съществува сериозен риск.

Екологична съвместимост при насажденията, създадени при масови залесявания

По време на семинарите беше обсъден въпросът за екологичната съвместимост и възникването на насажденията от бял бор, които са били създадени за нарастването на площта на горите в страната ни, спирането на ерозионни процеси, изграждането на зелени зони около новопостроените промишлени предприятия и увеличаване на производителността на горите. Тези залесявания са правени в голямата си част извън естествения ареал на разпространение на видовете. След достигането на 20 – 30-годишна възраст се проявяват техните недостатъци – податливостта им на влияние от различни биотични и абиотични фактори и влошаване на здравословното им състояние. Сега тези гори са на възраст, при която се наблюдава деградация, и трябва да се вземат адекватни мерки за тяхното стопанисване. Те са антропогенни екосистеми и процесите, които протичат в тях, се отличават от процесите в природните екосистеми. Точно това налага различното им стопанисва-

не и в тази връзка през годините са правени проучвания за тяхното състояние, продуктивност, устойчивост и екологична съвместимост.

С увеличаването на засушаванията липсата на влага става един от най-сериозните фактори, които влияят негативно върху състоянието на тези иглолистни насаждения. Друг проблем е, че при създаването им са прилагани схеми за много големи гъстоти. Липсата на навременни отгледни сечи води до забавяне на растежа, намаляване на общата им устойчивост и повишава уязвимостта им от абиотични и биотични повреди, съхнене и други проблеми. Намалената устойчивост увеличава рисковете от пожари и поява на каламитети. Адаптирането към климатичните промени и устойчивостта към природните нарушения на тези уязвими култури от бял бор е приоритет на проект „Климатично интелигентно управление на горите в Централна и Източна Европа“, съфинансиран по програма LIFE на ЕС. Проведените семинари са част от дейностите по проекта, а основната му цел е постепенно преобразуване на тези насаждения в гори с разнообразна видова и възрастова структура чрез стимулиране на развитието на естествената широколистна растителност, което ще повиши и тяхната обща устойчивост и здраве.

**Яна БАРЗОВА
WWF – България**

Теренно посещение
в района на пожара
от 2017 г. край
с. Стара Кресна

